

Върви, народе възродени!

ПО ПОВОД (И ТОЧНО В ДЕНЯ) НА ПРАЗНИКА, 24 МАЙ, ДЕН НА БЪЛГАРСКАТА ПРОСВЕТА И КУЛТУРА И НА СЛАВЯНСКАТА ПИСМЕНОСТ, **БЪЛГАРСКИЯТ КУЛТУРЕН ИНСТИТУТ ОРГАНИЗИРА МИЛО ТЪРЖЕСТВО, С КОЕТО ПОЧЕТЕ ГОЛЯМАТА ДАТА.** НАЙ-ВАЖНАТА ДУМА В НЕГО ИМАХА ОНЕЗИ, КОИТО СА НАЙ-БЛИЗО ДО ДЕЛОТО, КОЕТО ПРАЗНИКЪТ ПРИПОМНЯ – УЧЕНИЦИТЕ И ХОРАТА ОТ ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА И НА НАУКАТА.

Каквото и да се пише за 24 май, между редовете винаги можем да прочетем най-важното: празничното настроение и радостта, които незнайно как събужда у нас. Свързваме ги със слънчевата светлина на пролетта и – как иначе? – със светлината на познанието. Поизтупваме прахта от по-слабо посещаваните етажи на паметта ни, където е грижливо скътано сказанието за Светите братя и делото им. И, позасрамени от глупавия си патос, стоварваме върху крехките раменца на учениците задачата да обосноват и институционализират... радостта ни.

Със светлина и добро настроение беше наиситено и тържеството, организирано от Българския културен институт. „24 май е символ

на достойнство, традиция и духовност – каза в уводните си думи Галина Тодорова, директор на Института. – На този ден славим делото на светите братя Кирил и Методий, благодарение на които се е развила не само славянската – и българската – писменост, но и славянските култури.“ И изрази радостта си, че празненството е почетено и от представители на Президентската администрация на Чехия.

След уводните й думи, полето на изявата беше предоставено на детска вокална група „Щурче“ към 144-то СОУ „Народни будители“ в София. Те се подредиха пред зрителите в две стройни кордончета и запяха – изпънати като истински щурчета, звънко и стегнато, пламенно и въздушено, без да откъсват очи от

ръководителката си и откликовайки на всеки неин знак. „Върви, народе възродени“ беше на челно място в репертоара им, следваха и други народни и възрожденски песни. В заключение, като поздрав към нас, българските домакини в Чехия, без грешка изпяха песента „Proč bychom se netěšili“ от операта „Продадена невеста“.

След изпълнението им дойде ред на отличията, които в деня на празника, Българският културен институт по традиция връчва на личности със заслуги за популяризирането на българската култура. През тази година бяха отличени двама видни чешки учени, които получиха почетни грамоти и плакети „Златен век“ на Министерството на културата на България за принос в развитието

и популяризирането на българската култура: проф. Владимир Вавржинек и проф. Ян Боузек.

Проф. Ян Боузек, доктор на философските науки, насочва изследователския си интерес към отношенията между Тракия и съседните региони. От 1993 г. е директор на чешката част на археологическата експедиция „Емпория Пистирос“, близо до град

Септември.

Научната област на проф. Владимир Вавржинек, доктор хонорис ка-

зуа на Шуменския университет, са византийско-славянските изследвания, в частност Кирило-Методиевите. Известни са студиите му върху житията, славянската литургия, християнските мисии при западните славяни. Лекцията му „България и Великоморавия между Константинопол и Рим“, която той изнесе в Института на 12 януари, по повод 1150-ата годишнина от Великоморавската мисия на Св. св. Кирил и Методий, беше посрещната с рядък интерес.

Заключението на празника принадлежеше на българския художник-класик Георги Железаров. Юбилейната изложба, която Институтът откри, беше посветена на 115-ата годишнина от рождениято му. Включените в нея творби целяха да обхванат разнообразието от теми и техники, използвани от художника и по този начин да дадат представа и за българското изобразително изкуство от средата на XX в. Експозицията представи внучката на художника, Радост Железарова, която е и неин куратор.

„В произведенията му – каза с явно доловимо вълнение тя, – ще намерите всички багри от живота на обикновения човек. Самият той беше твърде скромен и аскетичен. Денят му започваше рано сутрин, когато приготвяше принадлежностите си за рисуване и излизаше. Винаги рисуваше на открито. Обичаше светлината и прекарваше целия си ден навън. Ако времето беше лошо, рисуваше онова, което виждаше през прозореца. Ако не беше успял да завърши картината, прибираше се ядосан и изморен. В такива дни баща ми

се опитваше да го успокои, че и утре е ден и ще завърши работата си, но той не го приемаше и казваше: „Утре светлината ще е друга. Няма да е същото.“ Творбите му са запечатали хората от селата, на полето и в града. Ще видите, че във всичките му картини има човешки фигури, изпълнени с живот и движение. Рисуваше живота такъв, какъвто го виждаше,

неукрасен или измислен. Знаете, че в България казваме, че човек е жив, докато са

живи спомените за него. Хората на изкуството имат шанса да продължават да живеят чрез своите произведения. В този смисъл той продължава да живее в домовете ни, в изложбените зали и тук, в залата на Института в Прага.“

„Изкушавам се – каза още Радост Железарова, – да споделя и нещо лично. Днешният празник за мен е още по-голям, защото не само аз, но и двамата ми родители и трима от прародителите ми бяха учители. И съм сигурна, че щая да са щастливи, че изкуството на Георги Железаров продължава да живее и да радва сърцата и умовете на хората.“ ■

Институтът по традиция връчи отличия на личности със заслуги за популяризирането на българската култура

Галина Димитрова, директор на Института, връчва отличие на проф. Ян Боузек...

... и на проф. Владимир Вавржинек

Галина Димитрова и Радост Железарова

Георги Железаров, картина от изложбата в Института

